

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

Krupkou a jejím okolím až na vrchol (hůrky)

<https://www.npu.cz/cs/uop-usti-nad-labem/Pamatky-hrou/UNESCO-Krusnohoři---mapa>

<http://www.krupka-mesto.cz/informace-kontakty/ms-1561/p1=1561>

Název lokality Krupka je odvozen od přídavného jména **krupý**, které znamená velký, silný. Dobývání je doloženo od poloviny 13. století. Městem se stává před koncem 14. století (patří mezi nejstarší města na české straně Krušnohoří). Vrcholný rozvoj hornictví nastal po polovině 15. století, od poloviny 16. dochází k úpadku těžby pro nedostatek kapitálu, a především kvůli anglické konkurenci (dovoz cínu do Čech). Horní město se proměňuje v řemeslnicko-zemědělské sídliště, stává se důležitým tržním centrem. Na konci 16. století se stává luteránská, na počátku 17. století je darována Šternberkům. Třicetiletá válka tu však neměla tak fatální následky jako v některých jiných městech. Náboženský exodus nenastal a do města přicházejí noví osídlenci. Historická Krupka se však ocitá ve stínu svého rychleji rostoucího souseda Bohosudova (mariánské poutní místo).

Sakrální památky jako klíč k dějinám lokality (cca šest hodin s vycházkou po naučné stezce)

Před výletem: Zjistěte vztah světců, po kterých jsou pojmenovány krupské kostely, k hornictví.

Prokop (NPÚ ÚOP ÚL)

Panna Marie (NPÚ ÚOP ÚL)

Anna (NPÚ ÚOP ÚL)

Wolfgang (NPÚ ÚOP ÚL)

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

Hrázděné domy na počátku 20. století
(SOKA Teplice, sbírka fotografií)

Historické centrum, hrad, kostel Nanebevzetí Panny Marie
(NPÚ ÚOP ÚL)

I. **Torzo kostela sv. Prokopa** (1939 vyhořel) <http://www.znicenekostely.cz/?load=detail&id=7108> Krátká zastávka: počátky osídlení: cca 15 minut. Pomník obětem pochodů smrti

II. a) Od Infocentra ke **kostelu svaté Anny – vstup do kostela ve všední dny objednat** na tel.: +420 417 803 131 Městský úřad Krupka (bez vycházky po naučné stezce, s potenciální jízdou lanovkou). Procházka městem: cca 120 minut (Infocentrum, Hrad, kostel Panny Marie, kostel svaté Anny). Muzeum (pobočka Regionálního muzea Teplice) bude zpřístupněno patrně v roce 2022. Sledujte na <https://www.muzeum-teplice.cz/muzeum-krupka-1/> a odsud případně na stanici lanovky Bohosudov – Kněžiště (Komáří vížka), která je v provozu celoročně.

b) Od kostela svaté Anny k Infocentru (zde lze získat pracovní sešit pro žáky základních škol Hornická krajina Krupka, autorky Lenka Navrátilová, Šárka Durasová) a vycházka Naučnou stezkou Po stopách horníků: kratší varianta (pět kilometrů, cca 1,5 hodiny), fakultativně delší varianta (deset kilometrů, značné převýšení, cca 3 hodiny).

V kostele se nachází nejstarší zachovaný portrét Martina Luthera v Čechách (fotografie NPÚ Ústí nad Labem).

http://www.krupka-mesto.cz/assets/File.ashx?id_org=7526&id_dokumenty=7704

<http://www.krupka-mesto.cz/naucna-stezka-po-nbsp-stopach-horniku/d-7703/p1=2953>

A také kručta s výplněmi ze Starého Zákona!

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

III. **Kaple svatého Wolfganga** (Komáří hůrka) Od parkoviště ke kapli, kolem Velké pinky, na vyhlídku – cca 60 minut.

Pokud byste chtěli navštívit interiér kaple ve všední dny, je potřeba se předem informovat na výše uvedeném telefonním čísle.

Znakové privilegium (Národní archiv, České gubernium: guberniální listiny, č. 404; monasterium.net) Krupka obdržela znak za Vladislava Jagellonského.

Krupka roku 1634 podle zdejšího měšťana Michaela Stüelera, který byl toho roku bergmistrem (nejvyšším horním správcem), před tím vykonával různá povolání: koželuh, hajný... Jan Kilián přepsal, přeložil a připravil k vydání jeho zápisky během třicetileté války, edice a úvod k ní jsou vynikajícím příspěvkem k poznání Krupky a okolí pro první polovinu 17. století.¹ (výběr, upraveno)

Charakterizujte autora na základě zápisků. Charakterizujte život v Krupce v první polovině 17. století.

Březen Paní Elisabet mi dala po svém zesnulém muži jeden černý plášť, jednu černou sametovou kazajku, jednu černou hedvábnou čepici a dva páry červených pásku do kalhot.

Zemřel švec. Bože, buď mu milostivý. Zůstal mi dlužen 8 kop a několik grošů, jak je zapsáno v knize.

Nechal jsem ve vinici prořezávat. Bože, dej mi svou milost a požehnání.

Duben K nám se vrátil náš pan magistr (kněz), šli jsme k němu s dalšími dvěma a darovali mu konev piva a společně jej vypili.

Na (mé) vinici dva dny háčkovalo pět dělníků, každému dělníkovi jsem dal osm krejcarů, vinaři devět.

Květen Jsem rybařil v Mohelnici, dostal jsem půl kopy pstruhů.

Jsem nechal vodit (připouštět) jeden týden všechny tři krávy.

Byl poslán Jeho Milosti (Šternberkovi) do Prahy v soli naložený srnec.

Červen Odjel jsem s dalšími třemi do Libochovic k purkrabímu. Tam jsme čekali na Jeho Milost dva dny. Nedorazil. Na purkrabího jsme se obrátili s prosbou, zda by Jeho Milosti přednesl zprávy ohledně hutě, pytláků, mých účtů, obnovení městské rady a vojenských zátěží. Vše dobře dopadlo. Šťastně jsme se vrátili domů. Jeho Milosti jsme s sebou vzali soudek jelení zvěřiny, purkrabímu jednu srnčí kýtu a hejtmanovi čtvrtku srnčího masa.

¹ Jan KILIÁN (ed.), *Paměti krupského měšťana Michaela Stüelera (1629 – 1649)*, Teplice, Dolní Břežany 2013. Na základě této publikace jsou vytvořeny i texty tohoto listu.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

Červenec Byla obnovena rada. Radní jim věnovali čtvrt centnýře cínu a hornictvo stejně.

Odstěhovali se vojáci z pluku a nastěhovalo se 40 z jiného, dal jsem na ně půl říšského tolaru.

Srpen Přijeli švédští rejtaři, vyplundrovali tchána, mně i jemu vzali po jedné krávi, a navíc i jiné věci.

XY byl přijat za hajného. Ze zlobivého hochy se stal bohabojný muž.

Moje žena porodila synka Christiána, jeho kmotry jsou ... Zrozen na svět byl po poledni ve dvě hodiny. Bože, dej mu dlouhé žití. Křtily jej ženy. Nedokázal jsem sehnat žádného duchovního, neboť druhý den v Pánu zesnul. Moje milovaná žena blaze skonala v noci, žil jsem s ní v manželství 14 let, 22 týdnů a šest dní, zplodil s ní 10 dětí, 8 je u Pána Boha, dcera Dorotea a syn Johannes dosud naživu, dokud se Pánu Bohu zlíbí. Byla pohřbena na hřbitově u svaté Anny a synáček byl položen na její rámě. Nesli ji koželuhové a pekaři. Věku svého 37 let. Bože, buď jí milostivý a milosrdný.

Prosinec Paní Elisabet mi přislíbila manželskou věrnost. Bože, dej nám své požehnání. Amen. Amen.

Roční bilance: Byl to zarmoucený, smutný a bídný rok. Také velmi suchý. Obilí bylo laciné, i dobré víno se vypěstovalo. Panoval mor, v Krupce zemřelo 390 osob, moje milovaná žena a tři synové. Naživu mi zůstala jen jedna dcera. Bože, dej jí dlouhé žití, zemřelým blažený pokoj a při Posledním soudu radostné zmrtvýchvstání k věčnému životu. Amen.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Filozofická fakulta

Adrian Ludwig Richter: Kostel svaté Anny, malba z roku 1836.

Německý malíř, který často zachycoval i výjevy z Čech, zejména z okolí Ústí nad Labem – např. Střekov.

Na hřbitově leží ostatky Michaela Stüelera.

Srovnejte obraz a současnost:

Co by asi Michael Stüeler napsal v roce vzniku obrazu?

Co by asi Michael Stüeler napsal dnes?

A pokud nemáte Krupky dost, doporučujeme procházku kolem Dětského domova po místní modré značené stezce kolem Šibeničního vrchu, která vede i po bývalých vinohradech a její součástí je Stüelerova vyhlídka, dokonalé místo k rozhlížení po Podkrušnohoří, po Českém středohoří, čteně, ze Stüelerových pamětí nejlépe a mnohemu dalšímu. Značená stezka navazuje na NS Po stopách horníků.